

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **S. E.**, zastoupená JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2023, č. j. 45 Az 7/2023 - 29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 3 400 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení k rukám advokáta JUDr. Matěje Šedivého.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 23. 6. 2023, č. j. OAM-558/ZA-ZA12-P12-2022, neudělil žalobkyni dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „*zákon o azylu*“), mezinárodní ochranu.

[2] Krajský soud v Praze (dále jen „*krajský soud*“) rozhodnutí žalovaného rozsudkem ze dne 30. 11. 2023, č. j. 45 Az 7/2023 - 29, zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

[3] Krajský soud přisvědčil žalobkyni, že žalovaný nesprávně kladl důraz na skutečnost, že žalobkyně podala již druhou žádost o mezinárodní ochranu, v ČR žije více než 20 let a v době, kdy pobývala v zemi původu, nečelila žádným problémům. Žalovaný z těchto skutečností dovodil účelovost žádosti, opomněl však posoudit možnost aplikace institutu uprchlíka *sur place* ve smyslu čl. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011, o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (kvalifikační směrnice), a § 28 odst. 7 zákona o azylu.

[4] Žalovaný měl řádně posoudit, zda existuje přiměřená pravděpodobnost, že bude žalobkyně v případě návratu do Ruska pronásledována za to, že se v ČR účastnila

demonstrací proti válce na Ukrajině a akce na podporu ukrajinských uprchlíků a že sdílela na sociálních sítích příspěvky, které toto její jednání zachycují, případně jiné příspěvky směřující proti ruskému režimu. Dle krajského soudu žalovaný přiměřenou pravděpodobnost, zda by žalobkyně mohla být za své aktivity v zemi původu pronásledována, hodnotil pouze povrchně a paušálně. Argumenty, že ruské státní orgány nejsou schopny sledovat celý internet ani všechny protiválečné projevy vyjádřené mimo území Ruska, nepovažoval krajský soud za řádné zhodnocení přiměřené pravděpodobnosti pronásledování. Skutečnost, že žalobkyně není známou aktivistkou a dosud pravděpodobně neupoutala pozornost ruských státních orgánů, bez dalšího nevyklučuje riziko pronásledování v případě jejího návratu do Ruska.

[5] Dále krajský soud uvedl, že pro posouzení přiměřené pravděpodobnosti pronásledování žalobkyně v zemi původu správní spis neobsahuje dostatečné podklady. Informace OAMP ze dne 31. 10. 2022 se o situaci navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí a k hraničním kontrolám aktivistů, novinářů či blogerů vyjadřuje tak, že *„neexistují informace, že by byli lidé, kteří se vrací po dlouhodobém pobytu ze zahraničí, systematicky vyslýcháni“*. Aby tento závěr mohl převzít žalovaný, bylo dle krajského soudu potřeba shromáždit informace z různých zdrojů, které by se vzájemně podporovaly, a nikoli vycházet pouze z jediného vyjádření anonymizovaného zdroje. V podstatě celá Informace OAMP ze dne 31. 10. 2022 navíc vychází z vyjádření blíže neupřesněných dvou ruských neziskových organizací, jednoho ruského novináře a dvou českých neziskových organizací. Na poslední straně sice obsahuje odkazy na několik internetových článků, ty však do textu zprávy nejsou zapracovány a není zřejmé, co je jejich obsahem. Dostatečnou odpověď podle krajského soudu neposkytuje ani Informace OAMP ze dne 8. 3. 2023 o bezpečnostní a politické situaci v zemi, která se věnuje převážně obecnějším otázkám. Krom toho tato informace zmiňuje například přijetí nového represivního legislativního rámce pro potlačení protestů, a doplňuje, že mimo případy rozsáhlých zatýkání dochází k zadržení jednotek až desítek nepohodlných osob měsíčně či ke kriminalizaci šíření informací o ruské invazi, které se odlišují od oficiálního režimního narativu. Informaci OAMP ze dne 8. 3. 2023 žalovaný ve svém rozhodnutí nevyhodnotil.

[6] Krajský soud uzavřel, že žalovaný neshromáždil dostatečné podklady pro posouzení přiměřené pravděpodobnosti pronásledování žalobkyně v zemi původu a pro učinění jednoznačného závěru, zda žalobkyně splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany. Důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu tak posoudil nedostatečně.

[7] Proti výše uvedenému rozsudku podává žalovaný (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[8] Stěžovatel v kasační stížnosti převážně opakuje svoji argumentaci z odůvodnění svého rozhodnutí. Dle stěžovatele žalobkyně neuvedla skutečnosti svědčící o naplnění důvodu pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Dále stěžovatel opakuje skutečnosti, které jej vedly k závěru, že žalobkynina žádost o udělení azylu byla účelová. Nezpochybňuje, že osoby veřejně vyjadřující svůj nesouhlas s ruskou invazí na Ukrajině, podporu Ukrajiny nebo své opoziční názory mohou v Rusku čelit postihu. V případě žalobkyně však k ničemu takovému nedošlo a dle stěžovatele neexistuje ani reálný

pokračování

předpoklad, že by k tomu mělo dojít po návratu žalobkyně do země původu. Závěr krajského soudu, že stěžovatel nedostatečně posoudil otázku možné represe žalobkyně ze strany ruských státních orgánů, považuje za nesprávný. Žalobkyně dle stěžovatele nekonkretizovala svůj azylový příběh a nevysvětlila, proč o mezinárodní ochranu požádala s časovým odstupem, proč by se právě ona měla stát obětí represí či proč by právě jí mělo hrozit vážné a individuální ohrožení života nebo tělesné integrity.

[9] Dále stěžovatel namítá, že aktuální zprávy o Rusku objektivně zhodnotil a tyto podklady splňují požadavky judikatury Nejvyššího správního soudu, neboť jsou relevantní, důvěryhodné, vyvážené a aktuální. Stěžovatel tak shromáždil dostatečné informace umožňující rozhodnout ve věci.

[10] Ve vyjádření ke kasační stížnosti se žalobkyně ztotožňuje s napadeným rozsudkem. Stěžovatel činnost žalobkyně, která je v Rusku vnímána jako trestná, nepochybně, nicméně předpokládá, že tyto projevy z kapacitních důvodů nebudou tamní orgány postihovat. Udělení mezinárodní ochrany dle žalobkyně není výsadou jen čelních představitelů opozice. O vůli a dostatku technologií pro postih protirežimních postojů dle žalobkyně svědčí události následující po pohřbu opozičního představitele Alexeje Navalného. Dodává, že své politické smýšlení a postoje v případě návratu do země původu nemíní měnit, a tudíž by jí pronásledování nepochybně hrozilo.

[11] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musel posoudit otázku její přijatelnosti. Nejvyšší správní soud přitom vyhodnotil kasační stížnost jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s. Přijatelnost je obecně dána v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále přijatelnost zakládá rovněž zásadní pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (blíže viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 – 28, č. 4219/2021 Sb. NSS; všechna zde citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Ani jednu z těchto situací Nejvyšší správní soud v nyní projednávané věci neshledal. Pro úplnost lze dodat, že uvedená judikatorně ustálená kritéria přijatelnosti kasační stížnosti, vycházející z citovaného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, jsou použitelná i po novele § 104a odst. 1 s. ř. s., která s účinností od 1. 4. 2021 rozšířila okruh případů, při jejichž přezkumu zdejší soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (viz výše rovněž odkazované usnesení č. j. 9 As 83/2021 – 28).

[12] V nyní projednávané věci je stěžovatelem žalovaný správní orgán. Dle judikatury Nejvyššího správního soudu lze i v takovém případě považovat kasační stížnost za přijatelnou, pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, případně pokud by krajský soud nerespektoval konstantní a bezrozpornou soudní judikaturu (srov. rozsudek ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 – 59, č. 1143/2007 Sb. NSS).

[13] Stěžovatel považuje kasační stížnost za přijatelnou proto, že se krajský soud dopustil zásadního pochybení, jelikož „nerozhodl v souladu se zákonem a jednotnou a nerozpornou judikaturou NSS.“ Dále považuje stěžovatel napadený rozsudek za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů a vnitřně rozporný. Žádné konkrétní důvody nezákonnosti

či přijatelnosti však stěžovatel neuvedl a pouze setrval na parafrázi svých závěrů, k nimž došel ve svém rozhodnutí. Pokud by námitka nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku byla důvodná, představovala by důvod přijatelnosti kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud se však s obecným tvrzením o nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku neztotožňuje a přijatelnost kasační stížnosti v souvislosti s ním neshledal. K veskrze obecné výtce nepřezkoumatelnosti postačuje konstatovat, že napadený rozsudek je řádně, srozumitelně a logicky odůvodněný, není vnitřně rozporný a krajský soud v něm dostatečně vyjádřil svůj právní náhled na věc.

[14] Stěžovatel nepředestřel žádnou právní otázku, jež by mohla mít obecný dopad na rozhodovací činnost krajských soudů a k níž by se měl Nejvyšší správní soud vyslovit za účelem sjednocování judikatury. Takovou otázku soud nedovodil ani z obsahu napadeného rozsudku či ze soudního a správního spisu.

[15] Výkladem *odůvodněného strachu z pronásledování* ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu se Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně zabýval a pro jeho zkoumání akceptoval test přiměřené pravděpodobnosti (srov. rozsudek ze dne 26. 8. 2022, č. j. 5 Azs 153/2020 - 63, č. 4399/2022 Sb. NSS, či usnesení ze dne 28. 1. 2022, č. j. 2 Azs 195/2021 - 61, a ze dne 25. 4. 2024, č. j. 9 Azs 80/2024 - 26). Již v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82 (na který přílehlavě odkazoval také krajský soud), konstatoval, že přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu je dána tehdy, *„bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznamená to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane (...), nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek brozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným.“* Nejvyšší správní soud se zabýval rovněž specifiky dokazování a otázkou rozložení důkazního břemene ve věcech mezinárodní ochrany. Dospěl k závěru, že řízení o mezinárodní ochraně je specifické tím, že je v něm často nutné rozhodovat za situace důkazní nouze (srov. např. rozsudek ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89), jde o prospektivní rozhodování (tj. posuzuje se odůvodněnost strachu z pronásledování či skutečné nebezpečí vážné újmy v budoucnu) a nesprávné rozhodnutí má pro žadatele obzvláště závažné důsledky (srov. usnesení ze dne 30. 5. 2024, č. j. 5 Azs 264/2023 - 19). Prokazovat svá tvrzení je povinen primárně žadatel, nicméně správní orgán je povinen zajistit k žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů a informací, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, které je podporují (srov. rozsudek ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS).

[16] V posuzované věci tak nevyvstala žádná právní otázka, k níž by se judikatura Nejvyššího správního soudu dosud nevyjádřila nebo v níž by byla judikatura rozporná. Nejvyšší správní soud nezjistil ani žádné zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného či procesního práva.

[17] Nejvyšší správní soud nad rámec nutného dodává, že v případě zrušení rozhodnutí správního orgánu z důvodu nedostatečně zjištěného skutkového stavu by správní orgány (stejně jako v případě zrušení jejich rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost) měly uvážit, zda je opravdu namístě podání kasační stížnosti. Právní názor zavazující je k doplnění skutkových zjištění či k lepšímu vypořádání námitek účastníka řízení totiž správní orgány

pokračování

nezavazuje k tomu, aby o věci rozhodly odlišně. Ostatně i v posuzované věci krajský soud zdůraznil, že nepředjímá, zda žalobkyně podmínky pro udělení mezinárodní ochrany splňuje, neboť takový přezkoumatelný a dostatečně podložený závěr musí učinit nejprve stěžovatel. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2007, č. j. 1 Ans 8/2007 - 49, je přitom správní orgán povinen na základě zrušujícího rozsudku krajského soudu konat, jinak se vystavuje nebezpečí žaloby na ochranu proti nečinnosti. To platí i v případě, že podá proti tomuto rozsudku kasační stížnost, neboť ta nemá ze zákona odkladný účinek. Pokud tedy správní orgán splní svoji povinnost, koná a vydá nové rozhodnutí, nemá podaná kasační stížnost zpravidla již žádný význam, neboť i v případě úspěchu nenabude jeho předchozí rozhodnutí již nikdy původních právních účinků. Principu rychlosti a hospodárnosti řízení tak spíše odpovídá postup, kdy správní orgán rozsudek krajského soudu (byť je třeba i sporný) realizuje a možnost podání kasační stížnosti si rezervuje až pro případ neúspěchu při meritorním přezkumu svého nového rozhodnutí (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2023, č. j. 3 As 325/2021 - 36). Uvedené platí tím spíše, pokud stěžovatel nepředloží v kasační stížnosti prakticky žádnou polemiku se závěry napadeného rozsudku a omezí se jen na opakování svých závěrů, které již vyjádřil ve svém rozhodnutí.

[18] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 104a odst. 1 s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

[19] Rozhodnutí o nákladech řízení vychází z principu úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1, větou první s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4.; č. 4170/2021 Sb. NSS). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Toto právo náleží procesně úspěšné žalobkyni, a to za jeden úkon právní služby učiněný jejím zástupcem, konkrétně za vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 10. 3. 2024 [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) – dále jen „*advokátní tarif*“]. Žalobkyni přísluší odměna ve výši 3 100 Kč za daný úkon právní služby [§ 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, ve spojení s § 7 bodem 5 téhož předpisu], společně s náhradou hotových výdajů za tento úkon ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce žalobkyně nedoložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty (§ 14a odst. 1 advokátního tarifu), a celková částka odměny se proto o sazbu této daně nezvyšuje. Celková výše náhrady nákladů řízení o kasační stížnosti tedy činí částku 3 400 Kč. Tuto částku je stěžovatel povinen zaplatit žalobkyni k rukám jejího zástupce, advokáta JUDr. Matěje Šedivého, a to do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. srpna 2024

JUDr. Tomáš Rychlý

předseda senátu